

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 12 март 2021 година, врз основа на примена жалба од Лилјана Пецова Илиеска, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „Нетпрес“, со текстот насловен „Скандалозно: Секретар на охридската болница се вакцинирал како приоритетен“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 1 и 7.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 20 февруари 2021 година, Лилјана Пецова Илиеска поднесе жалба за текстот со наслов „Скандалозно: Секретар на охридската болница се вакцинирал како приоритетен“, објавен на 20 февруари 2021 година, на интернет – порталот „Нетпрес“ (www.netpress.com.mk).

Во жалбата се наведува дека во текстот има нарушување на приватноста. Жалителката посочува дека во содржината е објавен преголем обем на лични податоци и матичен број, како и сензационализам во насловот и нерелевантност на насловот со содржината, односно дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1 и 7.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Нетпрес“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата.

Медиумот не одговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1 и 7.

Член 1: *„Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.*

Член 7: *„Новинарот ќе ја почитува приватноста на личноста, освен кога тоа е во спротивност со јавниот интерес“.*

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 12 март 2021 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата веднаш заклучи дека текстот на порталот „Нетпрес“ не се придржува до етичките и професионалните стандарди, пред сè, од аспект на нарушување на приватноста на лицето кое се споменува во содржината.

Се работи за новинарски производ во чии рамки е објавена фотографија на секретарот на болницата во Охрид, како и фотографија од неговиот вакцинален картон, со неговото име и презиме, датум на раѓање и матичен број.

Текстот произлегува од јавниот интерес, зашто јавноста има право да биде информирана за евентуални нерегуларности при процесот на вакцинација против Ковид-19, но не до степен неопходен авторот да објави толкав обем на лични податоци. На тој начин, медиумот несомнено ги надминал границите на слобода на изразување и ја нарушил приватноста на секретарот на болницата.

Комисијата заведе став дека предмет на опсервација во текстот не е високопозиционирана јавна личност, која може да подлежи на поширок степен на јавна критика. Секако дека медиумите треба да алармираат за случаи на евентуално несоодветно однесување на службените лица, но, во исто време, треба да ги ограничат податоците на ниво соодветно на темата и статусот на лицата, кои се споменуваат во текстот.

Ова уште повеќе што личниот живот на секретарот, која не е ниту избран, ниту именуван функционер, ниту политичка личност, не може да се смета за јавен интерес за да преовладува над приватниот интерес. Во оваа насока, членовите на Комисијата констатираа дека правото на јавноста да биде информирана не преовладало над правото на личноста да ја заштити својата приватност. Објавувањето толкав спектар лични податоци, во случајов, не само што не е релевантно за јавноста, ниту е причина да се поттикне јавна дебата на конкретна тема, туку во исто време, може да стане и предмет на злоупотреби на самите лични податоци. Затоа, медиумите треба внимателно да одмерат колку објавените информации го оправдуваат навлегувањето во нечија приватност.

Оттука, Комисијата најде дека во оспорената содржина е прекршен **членот 7** од Кодексот на новинарите, според кој, новинарот ќе ја почитува приватноста на личноста, освен кога тоа е во спротивност со јавниот интерес. Информации за приватниот живот на одредена личност можат да бидат објавени само доколку однесувањето на таа личност во приватниот живот има влијание врз јавниот интерес. Правото на јавноста да биде информирана не може да биде оправдување на потребата од сензација.

Во продолжение, Комисијата се согласи дека откривањето на името и презимето на секретарот на Болницата во Охрид, само по себе, го повлекува и правилото за „втора страна“, кое медиумот не го испочитувал. Со тоа, порталот „Нетпрес“ го прекршил и **членот 1** од Кодексот на новинарите, чија отстапка е нагласена во насловот и воведниот дел од текстот:

„Скандалозно: Секретар на охридската болница се вакцинирал како приоритетен“.

„Секретарот на Охридската болница, Антонио Наумовски се вакцинирал во саботата со вакцина на „Pfizer/BioNTech“ како приоритетен, иако не е ниту лекар или медицинско лице.“

Новинарот треба да обезбеди „втора страна“, односно да им даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика. Комисијата оцени дека тоа што „Нетпрес“ информацијата ја презел и цитирал друг медиум, воопшто не го амнестира од одговорност. Медиумите се одговорни и за пренесување на искажаното во другите медиуми, зашто со нивното објавување, таквите содржини добиваат јавност.

Комисијата, на крајот, констатираше дека порталот „Нетпрес“, во меѓу време, ја отстранил спорната содржина, што упатува на фактот дека медиумот веројатно ја воочил грешката. Во тој контекст, Комисијата ја цени и во оваа прилика, ја поздравува подготвеноста на медиумите да ги препознаат, признаат и коригираат пропустите во содржината.

* * *

При своето одлучување, Комисијата за жалби ги зеде предвид и:

* **Членот 25 од Уставот**, во кој се вели дека на секој граѓанин му се гарантира почитување и заштита на приватноста на неговиот личен и семеен живот, на достоинството и угледот.

Членот 4 од Законот за заштита на личните податоци од 2020 година, во кој се вели дека „личен податок“ е секоја информација, која се однесува на идентификувано физичко лице или физичко лице кое може да се идентификува (субјект на лични податоци), а физичко лице кое може да се идентификува е лице, чиј идентитет може да се утврди директно или индиректно, посебно врз основа на идентификатор како што се име и презиме, матичен број на граѓанинот, податоци за локацијата, идентификатор преку интернет, или врз основа на едно или повеќе обележја специфични за неговиот физички, физиолошки, генетски, ментален, економски, културен или социјален идентитет на тоа физичко лице

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Ердем Ахмет и Димитар Мицев.

На седницата, членот на Комисијата, Лилјана Пецова Илиеска, која е подносител на оваа жалба, беше изземена од расправата, во согласност со член 11 од Правилникот за работа поради судир на интереси, а сè со цел, да се обезбеди мериторност во одлучувањето и спречување на делегитимирање на одлуката на Комисијата.

Се обврзува интернет – порталот „Нетпрес“ (www.netpress.com.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

